

SLOVENSKI ČEBELAR

GLASILO ČEBELARSKEGA DRUŠTVA ZA SLOVENIJO V LJUBLJANI

Letnik XXIII.

V Ljubljani, dne 15. marca 1920.

Štev. 3.

Tok časa.

V nekdanjih časih, še pred polstoletjem, se je čebelarstvo smatralo le kot nekaka igrača, kot zabava. Nikdo ni računal na kako posebno korist ali gmoten dohodek. Moj nekdanji sosed je imel 3 do 4 družine, seveda v takozvanih »slamnatih koših«, kakoršni so v tistih časih bili tukaj običajni. Pri tem čebelarskem imetju je ponosno zahteval: »Toliko mi čebele vsako leto morajo prinesiti, da plačam usnjarja.« Pri nas namreč že od davnih časov dajejo kože zaklanih svinj usnjarjem v stroji, in to usnje porabijo za domače obuvalo. Pri našem sosedu je to plačilo zneslo letno menda 2 do 3 gld. Pa niti tega mu čebelarski dohodek ni vselej zanesljivo poplačal. Kdor je v tistih časih imel več smisla za čebelarstvo ter bi si bil omislil večji, ali celo kak lep čebelnjak, bi bilo to vzbujalo občno pozornost, občudovanje in celo zasmeh. Reklo se je: Čebela ne mara prevzetije, v gízdavem čebelnjaku se čebele ne »štelajo«. Kak krik so ljudje zažgnali, ko sem jaz pred 35 leti začel staviti svoje paviljončke; tik pred hišo sem jih postavil, zato mi še zlasti nobena taka kritika ni ušla. Dan za dnevom se je slišalo: »Kaj je to? Kaj to pomeni? To ni za nič! V tem čebele ne bodo ostale. To dosti »košta«, pa nič ne nese,« itd. Eden je rekel: »Ta ima spovednico.« Prišel je nek berač — med mnogimi prvi nedolžni kritik brez hudomušnih namenov — rekoč: »Tu imajo menda »Boğeca« notri (kip božji ali kakega svetnika); na spodnjo »blanjo« (panjevo brado) se morebiti poklekne, na zgornjo pa roke nasloni.« — Pa pomrle so tiste »čebele«, ki se v lepih čebelnjakih niso hotele »štelati« in tudi tisti ljudje, ki so tako mislili in govorili; moji paviljoni pa še stojijo, seveda drugi, večji in številnejši, in tudi čebele še letajo ob

vsakem ugodnem vremenu, kakor nekdej. V teku časa se je marsikaj na svetu izpremenilo, tudi čebelarstvo je dobilo celo drugo lice. Pomenljive iznajdbe, teoretična znanost in praktična izobrazba so izpremenile celo staro metodo ter omogočile splošen napredek in izdatnejše dohodke. Kot posledica temu je nastalo večje zanimanje za čebelarstvo, posamezniki so si upali več žrtvovati za čebelarske naprave, stotine in tisoče lepih čebelnjakov je v par desetletjih vzraslo iz tal. Po pravici se torej lahko reče, da se je ves dosedanji čebelarski napredek zlasti v Sloveniji izvršil v zadnjih tridesetih letih, dočim je bilo pred tem menda cela stoletja pri starem.

Pa prišla je svetovna vojska, ki je zadala vesolnemu človeštvu strašen udarec. Tudi naše čebelarstvo je zadela: vsak napredek je naenkrat popolnoma zavrla. Ta doba bo tvorila velikanski zgodovinski mejnik civilizaciji evropskih narodov. Do sem tedaj smo prišli in nikamor dalje! Kaj torej sedaj? — Postoj! Premišluj, kako si ravnaš do sedaj! Ali je bilo vse prav, ali nisi v kakem oziru zabredel predaleč? — Pri kroji svoje delovanje po razmerah in po zahtevah bodočnosti! — To torej bodi naše razmišljanje. Vprašajmo se, kako smo do sedaj čebelarili, ali se da kaj popraviti, ali nismo v čem dobrega preveč storili? »Menda ne misli sladkorja?« Da, da, ravno sladkor imam v mislih, če bo kdo vprašal. — Sladkor smo zlorabili, preveč smo ga rabili; postal je ma'odane prava pravca t a r a z v a d a. Nikdo ni znal brez sladkorja več čebelariti. Vsi čebelarski načini so se tako vravnali — pravzaprav pokvarili — da je sladkor moral biti vsak trenutek pri rokah, bil je takorekoč vsakdanja potrebščina. »Mo-

derni« čebelar brez njega ni mogel več izhajati. Ni manjkalo celo še takih čebelarjev, ki so rabili sladkor v umazano špekulacijo. Čebelam so namreč odvezemali do malega ves med ter ga nadomeščali s sladkorjem. Našli so se celo taki, ki so krmili sladkor v ta namen, da so ga po tem »kot med« odjemali in prodajali. Dasi se pri takih špekulacijah ni dal doseči kak znaten dobiček, vendar je to najgrša sleparija, očitna goljufija, kateri pa je zdaj usoda storila temeljit konec:

Da sladkor ne more in ne sme v čebelarstvu tvoriti nekake vsakdanje potrebščine, nas bo najbolje prepričala prihodnost, ker ga ne bo dobiti in vendar bomo čebelarili. Povdarjam pa iz lastne izkušnje, da sem v celih 35 letih svojega čebelarenja rabil sladkor samo trikrat, pri 50 do 80 panjih vsakokrat vsega skupaj 20 do 25 kg. Vsi oni čebelarji, ki se hočejo imenovati moji zvesti učenci, imajo istotako s sladkorjem malo opravka. »Le malo sladkorja, ker to mora biti le nadomestilo in pomoč v skrajni sili.

Koliko težav in nepriuk je imelo s sladkorjem čebelarstvo! Ogorčniki, ki so imeli s tem opravka, bi nam lahko povedali brske reci. Koliko skroji, cela, celo gmotne nevarnosti so pretrpeli, ko so se posujatve zakasnele, izgubile itd! Danes bi marsikdo rekel, da je pri tem bilo požrtvovalnosti in ljubezni do bližnjega nekoliko več, kot dovolj. A konec je tudi trpljenju!

Danes smo torej na stališču, da sladkorja za čebelarstvo ne bomo tako kmalu doživeli, vsaj v večjih množinah ne in tudi ne potom skupnega naročanja; le v majhnih količinah bo menda dobiti v trgovinah. Do veljave bo prišel moj nauk: **Čebelariti brez sladkorja!** — A kako?

1. Čebele založiti že v jeseni z zadostno medeno zimsko zalogo;

2. potrebno množino medenih satov shraniti za morebitno potrebo za prihodnje leto;

3. spomladi in poleti ne »pomolzti« vsake kapljice medu sproti iz panjev;

4. krmiti obilno, pa le v potrebi.

Kakor je iz gori navedenega razvidno, bo potrebno v mnogih krajih način čebelarjenja današnjim razmeram prikrojiti in to bo tu in tam s časom zahtevalo tudi premembo panjevega sistema. Zdaj smo namreč prestavljeni za več let nazaj v tisto dobo, ko sladkorja v čebelarstvu nikdo ni poznal. Ko se je premakljiv sat razširil po svetu, so si čebelarski strokovnjaki ustvarili razne sisteme novih panjev, ki pa so bili vselej prikrojeni, ali so se vsaj s časom prikrojili, krajevnim razmeram. Tako v obče opazujemo v severnih krajih manjšo mero, proti jugu pa čedalje večjo, v krajih s slabšo ali le kratko pašo manjše sate, v boljši ali dolgotrajni paši pa večje sate. To so dejstva, ki se bodo morala uvaževati v prihodnosti, tembolj ker ne bo sladkorja, s katerim se je prej dalo marsikaj nadomestiti, kar je narava odrekala.

Z vsakim panjem se sicer da čebelariti v vsakem kraju pa — ne z enakim uspehom. Čudno se mi zdi, ako pomislím za več let nazaj, kako se je v naših časnikih (tudi v drugih) vsak novi panj hvalil in kot »najboljši« proglašal. Čez par let je prišel drugi, zopet je bil »najboljši«. V prvih petnajstih letih se je porodilo 5 novih panjev, torej vsako tretje leto drugi, a vsak je bil — »najboljši«. Marsikateri čebelar je vzdrževal kak »moderni« panj, ki pa za dotični kraj niti ne sodi, le s pomočjo sladkorja, edino zaradi ljube — mode. Na to mi gotovo kdo oporeče: To je vendar napredek! — Pa razum za »modo« prodati, to pa ni napredek! Vsak boljši čebelar danes mora razumeti, da je ameriški ali širokosatni (tudi A. Ž.) panj pripraven le za take kraje, kjer je izredno dobra pašna ali kjer se zamore v dobro pašo prevažati; za slabejše kraje pa sodi manjša mera, torej se »amerikanec« ne more priporočati splošno za vse kraje. — Izkušnja nas bo poučila najbolje. I v. J u r a n č i č.

Prevešajmo!

Ker se že toliko piše o prevešanju in ker me je pred kratkim vprašal prijatelj-čebelar, — ki je pa šele začetnik pri Žnideršičevem panju in nima skušnje s prevešanjem, — kako je bolj prav, ali naj preveša ali naj da le nastavke kot priporoča g. Jakelj in več drugih, sem se tudi jaz namenil o tej stvari napisati par vrstic iz svoje večletne izkušnje.

Omeniti pa moram na tem mestu, da imamo sedaj precej začetnikov, ki so glede tega vprašanja, ali prevešati ali dati le nastavke, zmedeni in ne vedo komu bi sledili. Moje mnenje je to-le: Začetnik naj vsak le preveša, ker le tako pride ta panj do svoje veljave, ker le če se preveša, pride do potrebnega satovja in ker le s prevešanjem se ohrani skupna plemenjakova moč, ter gotovo dobi vsaj nekaj, kar bi z nastavljanjem gotovo ne dosegel, ali če bi, v zelo redkem slučaju. Boj in preiskušanje s prevešanjem in nastavljanjem naj pa prepusti starim, izkušenim čebelarjem, ker bo gotovo še precej časa preteklo, preden bo to vprašanje končno rešeno.

Najprej moram poudariti da je A. Ž. panj že namenoma prirejen za prevešanje. Prav iz tega namena ima enako mero v plodišču kot v medišču. Drugi narodi, kakor Nemci in Amerikanci imajo za polovico nižja medišča. V takih panjih se sploh ne more prevešati. V »Čebelarju« sem bral, — tako trdi nek nasprotnik prevešanja, — da imajo drugi narodi zato nižja medišča, da je večja toplota v medišču, in da ravno s tem dosežejo take krasne uspehe. O ne, prijatelj! Se motiš! Nemci in Amerikanci imajo svoj sistem, to je polovične okvirje, ker so namenjeni za boljše razmere kot so pri nas, in pa za svojo čebelno pasmo, ki ne roji tako rada kot naša. Ti čebelarji izhajajo tudi brez matične rešetke, ker njihova čebela ni nagnjena tako k rojenju kot naša, in pa, — kar je največ, — dobro pašo imajo! Pa pri nas poskusite brez matične rešetke, če

imate tudi polovične okvirje! Ne rečem, o prav dobri paši, kot je bila leta 1917, da, takrat bi že čebele prehitelo matico, drugače pa ne.

Leta 1917., ko sem bil pri vojakih, sem videl kaj je druga čebelna pasma. Bil sem na Nižjeavstrijskem, na onem znamenem Steinfeldu. Tam je imel major Ludovik Perfler 15 dunajskih panjev. Začetkom junija sva jih pregledovala, bili so vsi nabito polni. G. major je zelo težko čakal rojev, a čakal zastonj, ni jih dočakal, dasi so bili dani vsi pogoji, lepo vreme, dobra paša na akaciji in na polju. Da bi bile naše kranjice tam, to bi bile rojile, da bi bilo veselje! Da bi bil jaz imel takrat tam mojih 10 A. Ž. p., to bi bile brale na akaciji, ki je je vse belo kot bi zapadel sneg. Nemke pa, mrhe lene, niso ne za rojenje, ne bogvekaj za med. Pri takih čebelah je pač nastavek na svojem mestu, ne pa pri naši rojivki. In ravno zato mi s prevešanjem svojo rojivo čebelo prisilimo da izrabi vso svojo pridnost le za nabiranje medu, in da nam ne roji.

Čebelarim že devet let v A. Ž. panju, in vsa ta leta prevešam in bom še znaprej, in to zato, ker sem se prepričal, da pri naši čebeli in pri naših pašnih razmerah drugače ne dosežemo nikakega uspeha.

Da bi kar enostavno prevešanje opustili in dajali le nastavke, to je popolnoma izključeno. Le poskusite z nastavkom ob srednjih letinah! Že če jim daste zdelano satovje, se »muhajo« in le po strani ogledujejo to posiljeno robo, no kaj še-le z praznimi satnicami? Saj jih še v plodišču dostikrat ne marajo izdelati.

Z medom vabitj čebele v medišče, kakor nekdo priporoča, je pa dvakrat nemogoče. Začetnik nima ne izdelanega satovja, kaj šele medenega! Sicer je pa to tudi nemogoče za vsak malo večji čebelarski obrat. Jaz rajši od srede aprila dalje špekulativno pitam in ko je panj dobro zaseden, — začetkom maja, — ga prelo-

žim ter dobro zadelam in — križ božji! In če je le količkaj vredno vreme v mesecu maju in juniju, imam gotovo nekaj pridelka, — če bi pa dal nastavek, pa najbrž nič.

No, ne rečem, v prav dobrih letinah bi že tudi nekaj bilo; ali koliko pa je takih prav dobrih letin? Še srednjih je malo!

Naj povem kakšno skušnjo imam z nastavkom. Leta 1918. ko sem meseca novembra prišel od vojakov domov, sem dobil med sedmimi A. Ž. enega zelo slabega. Vedel sem, da ima slabo matico, ali kje naj dobim drugo koncem novembra, da mu jo premenim? Pa ker je imel za potrebo dosti medu, da je lahko prezimil, sem ga pustil v nadi da mu spomladi premenim matico, še bolj pa za to, da vidim kaj bo ž njim. Spomladi, dočim so se drugi krepko razvijali, si ta nikakor ni mogel nič opomoči, dasiravno sem ga špekulativno pital. Ostal je slabič. Tako je živoraril do začetka maja. Ko se mi je vsega tega dosti zdelo, vzamem mu matico, naredim iz dobrega plemenjaka nemške normalne mere umeten močan roj in ga vržem v tistega žnideršiča, ki je takoj zasedel vseh 9 okvirjev. Ker je imel dosti medu in je bila še dobra paša je imel v osmih dneh vse prazno satje zaleženo. Ravno tiste dni sem prevešal ostale žnideršiče. Ko pridem do prej omenjenega »popravljenca«, ki je imel vse lepo zaleženo sem mu nastavil v medišče izdelane satove, misleč da bo le morda šel kar sam v medišče. Povdarjam pa, da je bila tisti čas prav dobra paša! Prevešenci so delali da je bilo veselje, nastavljenca pa nisem bil vesel. Ko sem drugi dan pogledal v medišče, bilo je v njem precej čebel, mislil sem, saj bo vendar le šel gor. Res so šle gor da so satovje oblizale, ker je bilo še nekaj medenega, potem so pa posnemale modrega raka, dasi je bila najboljša paša. Pustil sem ga nadalje v miru da vidim kaj bo, pa vedno isto. Ni šel gor pa ni! Ko se je koncem maja paša pretrgala radi deževja, so bili prevešenci vsi zaliti, da je bilo veselje, nastavljenec pa je bil

nabito poln čebel v plodišču, v medišču pa prazen. Da bi bila še nadalje dobra paša, bi mi bil vsaj rojil, tako pa še tega ne. Ko bi ga bil prevesil, bi bil dobil prav gotovo svojih 10 kilogramov medu, tako pa niti kapljice.

Vsled tega smatram prevešanje za neogibno potrebno, ker brez prevešanja je v naših skromnih razmerah nemogoče pridelati kaj medu. In ravno pri Žnideršičevem panju se gre za to, da dobimo medu, ne rojev, za roje imamo kranjiče! Saj ravno zato prevešamo, da preprečimo roje in da moč plemenjaka ostane skupaj ter se s tem izkoristi tiste dni dobre paše, ki jo nam skopa narava še da.

S prevešanjem dosežemo tudi to, da nam čebele, posebno začetnikom izdelajo satovje. Da bi nam v medišču izdelovale satnice, bogme malo bi jih imeli! To mi lahko vsak skušen čebelar potrdi. Kdor ne verjame, naj pa poskusi ter naloži v medišče satnice, prav gotovo bodo ostale celo leto neizdelane, če jih ne bodo že zgrizle. Seveda ob izredno dobri beri bi jih že nekaj izdelale, toda z izjemami ne smemo računati.

Vprašanje nastane: Kako in kdaj naj se prevesi? To se pa ne more za vse kraje in slučaje enako določiti, ker so pašne razmere po raznih krajih zelo različne. Pravzaprav bi moral vsak čebelar prevešati 8—10 dni pred glavno pašo. In to menda že vsak izkušen čebelar ve, kdaj je v njegovem okolišju glavna paša. In za to glavno pašo mora pameten čebelar svoje plemenjake pripraviti do viška moči. Seveda če narava ne da, mora pa špekulativno pitati.

Mnogi se jeze, da ni pri prevešanju nobenih natančnih pravil. Seveda so! Preuss kot izumitelj prevešanja, jih je natančno določil, on pove natančno kdaj in kako naj se prevesi, — toda ona pravila veljajo za njegovo okolico okrog Berlina, ki je pa znatno drugačna nego pri nas.

M. Vidmar.

Naše čebelarstvo in kupčija.

Znano je, koliko se je v predvojni dobi prodalo naših čebel v tujino. Marsikak čebelar je dobil vsako pomlad lepe kronice za prodano blago. Trgovci so tekmovali med seboj. Komaj je odšel eden, se je oglasil že drugi. Marsikdo je prišel vprašat za čebele, ko so še mirno počivale, hoteč si zagotoviti prej ko mogoče gotovo število plemenjakov. Z eno besedo — prodal si lahko vse, kar si imel količkaj dobrega blaga.

Vsakdo pa tudi ve, da je ravno v zadnjem času zadela kupčija z živimi čebelami na mrtvo točko, kjer je tudi obstala in bo to stanje trajalo mogoče še dolgo. Kupčije ni! Res je ni!

Poglejmo naše preproste čebelarje! Res jih je še nekaj, a bilo jih je svoječasnno še veliko več, takih, ki so čebelarili v navadnih kranjičkih — preprosto — a so vzredili vsako leto gotovo število plemenjakov, pristnih kranjic. A kje so danes? Ni jih! Prominuli so kot čebelarji. Njihovi prazni kranjiči počivajo med staro šaro. Njihovi čebelnjaki so, e prazni, razdrapani. Bilo je nekdanj ljubko šumenje okoli njih, a danes so pa kot strašilo sosedom in drugim. V najboljšem slučaju služijo za shrambo stare šare, orodja itd., ali pa čakajo, da se jih usmili kak vihar in razmeče njihovo trhljeno ogródje. Ti so že opustili čebelorejo. Nekaj jih je, ki po malem opuščajo, a mnogo jih je, ki bodo opustili — ali vsaj zelo skrčili število panjev, kljub temu, da se je čebelarstvo pri nas pospeševalo. Ne umikajo se toliko kranjiči modernim panjem, ampak izganjajo v pravem pomenu besede in z njimi se manjša število čebelarjev. Pa zakaj? Zato, ker so naši preprosti čebelarji v kranjiče — naravnost zaljubljeni. Tu tiči ravno vzrok. Logičen sklep bi seveda bil — če ni kupčije, naj se lotijo umnega čebelarstva s premakljivim delom. To je pa ravno tisti trdi oreh. Poznam predbro razmere na deželi. Gotovo bi se na ta način mnogo izboljšalo. Da se pa tako krčevito držijo nekateri edino le kranj-

skega panju, imajo seveda tudi upravičene vzroke.

Nikakor nisem sovražnik kranjiča — nasprotno sem prepričan, da bi bila velika napaka, če bi ga hoteli popolnoma izpodriniti. Panj sam kot tak tudi ni kriv, da vedno bolj pada število plemenjakov, ampak krivo je edino to, ker ni kupčije. Kupčija je bila takorekoč predpogoj čebelarjenja v kranjičkih. Da se pa ne lotijo naprednega čebelarstva, je največkrat vzrok pomanjkanje časa. To je res. Čebelar na deželi — kmetovalec — ima s kranjičem res najmanj dela. Gotovo je večkrat temu kriva tudi starokopitnost posameznikov. Z ozirom na to, ker ti čebelarji v istem redu in na isti način nemoteno naprej, kot so čebelarili pri normalnih razmerah, in ne računajo z današnjimi razmerami — pešajo in opešajo. Oporekal mi bo mogoče kdo, da gledam ves ta razvoj pretemno. Toda nasprotno! Poglejmo!

Čebelarji te vrste so z ozirom na način njihovega čebelarjenja navezani edino le na dobro letino, največkrat na dobro jesensko pašo ali pa na pomladansko prodajo plemenjakov, oziroma rojev. Toda dobre letine so redke — jesenske dobre paše pa še bolj. Čebelar upa in upa, koncem ajdove paše pa skoro obupa. Ajda je odcvetela! Jesen je tu! — v čebelnjaku pa kup praznih škatelj. Ljudstva — nekatera skoro suha, druga pa z živežem za par tednov. Kaj naj stori? Edina rešitev je še — sladkor. Ta je pa zopet drag, za skromnega čebelarja res predrag. Pa kaj hoče! Seže v žep in napita s sladkorjem čebele za zimo. Zopet upa! Ima upanje, da proda spomladi par plemenjakov.

Toda pomlad pride in z njo drugo razočaranje. Kupčije ni! Ostanajo mu plemenjaki doma. Ob času rojev pa roj na roj in zopet roj. Kljub združevanju se mu nabere za njegove razmere preveč panjev, preveč ust, ki prosijo sladke hrane, a tudi preveč skrbi za čebelarja. V jeseni se pa največkrat ponovi ista pesem, polna razočaranja

— o medeni suši. Ja, če se to ponavlja leto za letom, je čebelar prisiljen kljub vsemu navdušenju, da obesi čebelorejo na kol, v najugodnejšem slučaju pa da omeji čebelarjenje le na par panjev.

Drugačna bi bila stvar, če bi se nudila čebelarju prilika, da proda vsako leto vsaj nekaj živega pridelka. Pomnožilo bi se število ljudstev, ker on bi bil zagotovljen, da dobi spomladi vendar nekaj kronic. Mnogo jih je po deželi, ki so mi že potožili, da bodo prisiljeni omejiti čebelarstvo na par panjev, ali je pa sploh opustiti, če se ne odpre kupčija z živimi čebelami. Ti imajo vendar vsaj še začasno upanje.

Ne zagovarjam, nasprotno sem proti temu, da bi se izvozili iz naših krajev vsi najboljši plemenjaki. Pameten čebelar si bo gotovo pustil za dom tudi nekaj dobrega blaga. Obratno pa seveda tudi ne gre izvažati slabičev in mogoče celo bolnih ljudstev, ker bi si s tem v tujini pokvarili najboljše mnenje o naši čebeli. To je pa stvar čebelarskih trgovcev.

Potrpite še! Gotovo se tudi v tem

oziru odpre boljša bodočnost. Pomanjkaje čebel je povsod občutno, posebno pa po ozemlju, ki je bilo prizadeto po vojnih strahotah. Tam seveda niso prizanašali tudi nedolžnim čebelam. Tako je n. pr. v Rusko-Poljski čebelarstvo uničeno popolnoma. V l. 1917. že ni bilo skoro najti po teh krajih živih čebel, dasi je bila prej malokatera hiša brez njih. Nemškemu barbarstvu je podlegla celo čebela. To pokončavanje so hoteli Prusi, ki so bili v gospodarskem oziru dalekovidnejši nego njihovi zavezniki Avstrijci, pozneje deloma popraviti. Od poljedeljskega referata je bil izdan odlok na ondotne »vojte« (vaške predstojnike), da so v svojih okrajih zbrali vsa še živa čebelna ljudstva in jih izročili v oskrbo kakemu čebelarju, da bi čebela popolnoma ne izumrla. Od tega, rekel bi občinskega čebelarstva, bi se zopet polagoma oddajale čebele za pleme posameznikom.

V take kraje bodo naše čebelice gotovo dobrodošle. Vse to pa prinese čas. Potrpeti je treba.

P. Jocič — Kranj.

Potopisne črtice.

(Piše M. B. Miklavčič, slovenski čebelar v Ameriki.)

Časih se človek odloči za kako podjetje, ne da bi tehtno premislil, da li mu bo uspelo ali ne. V mnogih slučajih je mogoče bolje, da je človek nekoliko površen v takih odločitvah, kajti če bi začel premišljovati mnoge neprilike, ki v takih okoliščinah srečujejo človeka, bi temu ali onemu upadel pogum in opustil bi svoj namen. Tako se pa vendarle pride do zaželjenega smotra, čeprav včasih z velikimi težavami. Tako se je godilo tudi meni.

Marsikaj sem čul in čital o ameriškem čebelarstvu. Da pa sam proučim ameriški sistem in ameriške metode, sem se odločil potovati v Ameriko.

Težkoizpeljiva je bila ta misel, kajti znal nisem nič angleščine, drugi jezik v Ameriki pa le redko pride v poštev. Šel

sem kar na slepo srečo. Kako sem prišel do smotra, bom opisal v sledečih vrsticah.

Bilo je mrzlo zimsko jutro meseca januarja l. 1914, ko sem se poslavljaj od svojcev, prijateljev in znancev, od lepe toliko ljubljene Poljanske doline ter nameril korak v daljni tuji svet, po katerem mi je srce hrepenelo že leta in leta. Vsa narava je bila pokrita z mrzlo sneženo odejo; po grmičevju ob potoku se je bliščalo ivje v zlatih solnčnih žarkih kakor kristalni kamenčki. Iznad poljanskih hribov se je zdaj pa zdaj prikazal okrogli Blegaš, kakor da je zasledoval pot velikega poljanskega avtomobila, ki je drvil z menoj mimo poljanskih vasi ter rezal rezki zrak mrzlega jutra. — Sam sem sedel v kolibi za potnike ter nemoteno zrl skozi napol-

zamrznjeno okno in mislil na preteklost svojih let, ki sem jih preživel v tej lepi dolini med tem dobrim domačim ljudstvom. Obenem pa sem ugibal, kaj mi prinese bodočnost. Nemara je ta pot v tujino začetek mojega trpljenja, začetek težkih izkušenj? Kakor valovi na razburkanem morju, podile so se mi misli po razgretih možganih. Šele, ko je vstopilo nekaj drugih sopotnikov, sem se umiril.

Za vožnjo preko morja sem si bil izbral avstro-ameriško črto na parniku cesar Franc Josip I. In radi velike daljave med Trstom in New Yorkom sem se poslužil drugega razreda na parniku, kar je bila res moja sreča, ker sicer bi bil zelo slabo naletel v New Yorku, kar bom omenil pozneje.

Vožnja čez morje. Proti večeru dne 3. januarja smo se ločili od tržaškega pristanišča. Zadnji žarki zahajajočega solnca so se bliščali v oknih tržaških hiš, kakor da so tudi one poslavljajo od nas. Bil je zares prekrasen pogled nazaj na mesto in morsko obrežje, le žal, da se je tako kmalu stemnilo, da mi ni bilo mogoče opazovati istrskega obrežja. Drugi dan zjutraj smo videli tudi italijansko obrežje. Dne 5. januarja ponoči smo se ustavili v grškem pristanišču Patras. Mesto nima dosti zanimivosti. V Patrasu smo naložili veliko silno zanimivih potnikov in raznega blaga.

Dne 6. januarja zjutraj smo se peljali skozi ožino med Italijo in Sicilijo. Videli smo mesto Kalabrijo. Ob 3. popoldne smo se ustavili v mestu Palermo v Siciliji. Mesto je zidano po novejšem kroju in ima veliko a precej plitvo pristanišče. Zemlja okrog mesta je silno skalovita in neprijazna. Tu smo opazili čuden pojav na morju: v ravni črti se je namreč ločilo zeleno in plavo morje. V Sredozemskem morju nas je zadel strašanski vihar s točo in grmenjem. Potniki v tretjem razredu so bili vsi bolni na morski boleznii, tudi v drugem razredu so trpeli, a jaz in moja družba sestoječa iz treh slovenskih fantov ter par slovenskih deklet, je bila vsa zdrava. Dne 8. januarja zjutraj smo se ustavili v Afriki

v mestu Algir. To mesto je jako zanimivo. Tu vidiš še stare arabske stavbe, silno ozke ulice, vidiš pa tudi fine in moderne stavbe novega časa. Sicer pa ima jako tuje lice, zlasti pa so za Evropejca tuji prebivalci mesta Algir. Okolica mesta je vsa zaraščena z raznimi tropičnimi drevesi. Orange so bile ravno tedaj zrele in na parnik so jih prinesli z listjem. Bila je strašna vročina. V tem mestu je naš parnik nakladal premog. To delo so vršili zamorski sužnji, ki so bili napol nagí. Ako se je kateri le nekoliko nerodno obrnil, že ga je ošvrknil bič nadzornikov. Nisem mislil, da francoska vlada dopušča tako grdo ravnanje z zamorci. Proti večeru smo zapustili Algir. Ker je bil jako lep večer, je bil krov ves živ ljudstva.; v drugem razredu je bil ples. Mi Slovenci smo bili vsi jako židane volje in smo prepevali slovenske pesmi.

Dne 9. januarja smo se peljali mimo mogočne angleke trdnjave Gibraltar. Od tu smo videli obrežje Afrike. Ta dan smo se ločili od Evropske zemlje. Vožnja čez ocean je bila jako zanimiva in obenem grozna. Dne 14. 15 in 16. januarja je bil strašen vihar; valovi so se zdeli kot holmci. V noči 15. januarja je velik val zadel na sprednji konec parnika ter prodril krov. Dobro, da je bilo ponoči, ker sicer bi bilo težko prikriti potnikom pretečo nevarnost. Sicer smo vedeli, da se je nekaj zgodilo, ker je parnik obstal, a da je bila taka nevarnost, nismo slutili. Na morju človek še le vidi, kako silne in srdite so sile razdražene narave, in kako ničeva je človeška moč proti njim.

Dne 18. januarja popoldne smo zagledali suho zemljo in mesto New York, največje mesto celega sveta. Po kratki vožnji se ustavi parnik, da počaka preiskave od ameriškega zdravnika. Vsak parnik je, predno pride v newyorško pristanišče, zdravniško preiskan, če ni morebiti na njem kake nalezljive bolezni. Po kratkem pričakovanju je z veliko brzino priplul majhen jako ličen zdravniški parnik, z veliko ameriško zastavo in zlatim orlom na sprednjem koncu. Tu se je pokazalo, kako

dobro sem jo pogodil, ker sem se poslužil drugega razreda — v tretjem razredu je bil legar, in parnik ni smel v pristanišče. Kaj bodo napravili z nami, je bilo mučno vprašanje. Splošno mnenje je bilo, da nas bodo poslali nazaj v domovino. Silno smo hrepeneli, da bi nas vsaj pustili na suho, ker smo že enkrat tako blizu. Šele drugi dan ob 2. popoldne smo zapazili, da se nam bliža morska bolnišnica, kar nam je dalo upanje, da bo enkrat vendar le konec čakanja. Na bolnišnico so potem spravili vse potnike iz III. razreda in jih odpeljali neznano kam, naš parnik pa je potem odplul v pristanišče ter nas izkrcal še isti večer.

V Ameriki. V New Yorku sem moral en dan čakati na svojega sopotnika, ki je imel neke nepravilike. Da pa vidim vsaj del tega zanimivega mesta, sem dobil nekega v New Yorku živečega Slovenca, da je šel z menoj po mestu. Kot sem mislil na morju o malenkosti človeka, sem nasprotno tukaj premišljeval o velikanskem njegovem delu, ko sem si ogledoval mesto New York. Kdo, kot človek je napravil te ogromne naprave, velikega pristanišča, kdo, kot človek je zgradil te mnogonadstropne stavbe! Ko pride človek iz revne domače vasi v to velikansko mesto, se mora čuditi, mora strmeti nad človeškim delom.

V New Yorku sem kupil listek do Pittsburga, Pa., kjer je v bližini živel moj prijatelj, ki je poleg malega kmetijstva imel tudi malo čebelarstvo. Tja sem se toraj namenil, meneč, da dobim kak dober nasvet, kako priti na kako čebelarstvo. Toda žal, dotičnik je bil, dasi še mlad, vendar čebelar starega kopita. Na svojem vrtu je imel starokranjski čebeljak s kranjskimi panjovi, prav tak, kot jih je še tu in tam dobiti po Kranjskem. Kazal mi je lep med v satju, iz česar sem sklepal, da mora biti dobra paša v njegovi bližini. O ameriškem čebelarstvu pa ni vedel prav ničesar, niti za kak čebelarški list. V Pennsylvaniji sem hodil iz kraja v kraj ter obiskoval svoje rojake. Tu in tam sem videl nekaj panjev čebel, toda samo kranjiče, ameriškega pa-

nju nisem opazil nikjer med Slovenci. Ko sem končno zamenjal ves denar avstrijske veljave za ameriški dolar, me je začelo skrbeti, kajti finančna kriza je bila neizogibna, zlasti ko sem videl, da z velikim ameriškim dolarjem ne kupim dosti več, nego v starem kraju s krono. Tisto leto je bilo po vsej Ameriki jako slabo za delavca. Stari delavci so že še shajali. Toda novinci pa so morali ali čakati na delo ali pa so imeli jako slabe pozicije; na tisoče in tisoče jih je bilo brez vsakega opravila. Kaj torej početi? V žepu sem imel še 40 dolarjev. Kamorkoli sem jih hotel obrniti, ni dosti izdalo. Sklenil sem torej potovati na daljni zapad v državo Wyoming, kjer je velika slovenska naselbina, in kjer sem imel lepo število znancev in prijateljev. Ko sem v Pittsburgu kupil listek za Wyoming, sta mi ostala samo še dva dolarja. Bila je to dolga pot; po veliki dvotirni Union Pacific železnici sem se peljal skozi bogato deželo Illinois, skozi nepregledne planjave države Nebraska ter divjo in skalovito prerijo države Wyoming. Vse, kar sem videl na tej dolgi poti, je bilo neverjetno tuje mojim očem. Peljal sem se skozi prerije, o katerih sem čital v velikem romanu, ki mi ga je prijatelj poslal iz Amerike. In kako sem se čudil vdobno opremljenim vozovom vlaka; samo baržunasti sedeži brez vsake razlike. Tu ni nič tistih nepotrebni razredov, kot jih vidimo na vlakih v starem svetu.

Po skoro štiridnevni vožnji sem se pripeljal ob 12. uri ponoči na določeno mesto s petnajstimi soldi v žepu! Tukaj sem našel svojega prijatelja, ki mi je preskrbel stanovanje in mi posodil potrebnega denarja. V tem mestu sem preživel mnogo težkega, tu sem šele bridko čutil, kaj se pravi v tujini biti brez denarja in poleg tega še v dolgovih. Dolgo sem čakal na službo in preden sem jo dobil, sem bil že dolžan 175 dolarjev t. j. 850 kron tedanjega avstrijskega denarja. Pozneje, ko sem dobil delo (v premogokopu seveda), sem komaj zaslužil za stanovanje. Živo mi je v spominu, kako je bilo, ko sem

prišel zvečer z dela izmučen in žejen in nisem imel sredstev, da bi si bil mogel kupiti vrček piva, voda pa v tistem kraju ni bila užitna, ako ni bila prekuhana. Veliko grenkega sem pretrpel v tistih mesecih, a obupal nisem. Tolažil sem se, da se bo počasi že izboljšalo. Čez nekaj mesecev sem dobil prijatelja, ki mi je obljubil, da me bo ob prvi priliki vzel za tovariša k električnemu stroju, kar se je res tudi kmalu izpolnilo. Opravilo pri električnem stroju je bilo sicer nevarno, a ne posebno težko, zaslužek pa je bil dosti boljši. Tako sem se s časom rešil dolga, si preskrbel vdobne obleke in zopet začel delati račune za bodočnost. Ko sem se torej nekoliko opomogel v splošnem, sem začel hoditi v večerno angleško šolo in sicer dva večera na teden. Plačevati sem moral za vsako uro po 1 dolar. Bilo je to mnogo, a kaj sem hotel. Angleški jezik je težak za Slovence in sploh za tujce, brez šole in velikega zanimanja se ga ne naučiš pravilno nikoli, zlasti ako si že nekoliko v letih. Med tem časom pa sem imel naročena dva največja čebelarska lista v Ameriki. Ko sem mislil, da že znam nekoliko najpotrebnejših angleških besed, sem dal oglas v čebelarske liste, želeč dobiti službo kot čebelarski pomočnik. V odgovor na moj oglas sem dobil celo zalogo pisem iz raznih krajev Amerike, od velikih in malih čebelarstev in sleherni čebelar je hotel vedeti, če se kaj razumem na avtomobile ter na gasolin stroje sploh. Dalje je ta ali oni hotel imeti tudi izpričevalo, zlasti pa naslov od mojega prejšnjega delodajalca. Nekateri imajo v ta namen kar tiskane vprašalne liste s celo vrsto vprašanj, na katere kar nakratko odgovoriš z da ali z ne. Jaz seveda nisem vedel nič o avtomobilih ter gasolin strojih, niti nisem imel nobenega izpričevala in tako so mi obetali jako malo plačo, mnogi niso niti odgovorili. Na pomlad leta 1916 sem zopet dal oglas v amerikanski čebelarski list in to pot sem prejel pismo od mojega sedanjega delodajalca, ki mi obljublja službo, a samo 35 dolarjev na mesec ter hrano in stanovanje.

To seveda za začetek. Iz njegovega pisma sem posnel, da mora biti velik in napreden čebelar in če tudi mi je ponudil le malo plačo za začetek, sem se odločil, da sprejemem ponudbo.

Na čebelarstvu! Čebelar, pri katerem sem dobil službo, je v državi Minnesota, na severnem delu ameriške republike. Minnesota je jako bogata dežela. Tu so največji železorudokopi na svetu, pa tudi v kmetijstvu in živinorejstvu je ena izmed prvih na svetu. V Minnesoti je 10.000 jezer, navštevši malih jezerc, ki ne obsegajo 100 kv. akrov. V poletju je tukaj jako prijetno, ker kdor ljubi zabavo ob jezerih, ta jo ima v obilni meri na razpolago.

Glavna čebelna paša v tej državi je bela detelja, katere je toliko po pašnikih, da je vse belo. Ako je ob glavni paši ugodno vreme in ako so čebele pripravljene, to je, da so dovolj močne, tedaj je povprečni donos panja do 20 funtov na dan. Poleg bele detelje je tukaj tudi dosti alsike detelje, katero pa je treba sejati. Alsika detelja je Slovencem le malo znana in želeti bi bilo, da bi jo tudi slovenski kmetovalci začeli sejati.

Na Hofmanovem čebelarstvu sem bil eno leto, potem sem šel doli na jugo-zapadni del Amerike, čisto na ameriško-mehiško mejo. Tam sem dobil službo kot čebelarski mojster na 1400 panjev velikem čebelarstvu. Tam doli je bila glavna paša alfalfa, ki je cvetela do šestkrat na leto. V enem najslabših letin je bil tukaj povprečni donos 88 funtov. Ta kraj je eden izmed najboljših, ako ne sploh najboljši. Tam ni dežja, vsled česar je treba zemljo namakati umetnim potom iz reke Rio Grande. Zemlja se namaka, kadar je potreba. Zato tam ni vremenskih neprilik, ki bi čebele ovirale pri njihovem opravilu. Na tem čebelarstvu sem dobil več izkušenj, kot sem pričakoval, tam sem šele dobil vpogled v res veliko in dobičkonosno čebelarstvo in njega obratovanje. Marsikdo mi mogoče ne bo hotel verjeti, da sem imel samo enega pomočnika in sva delala samo deset ur na dan in vendar je resnica. Seveda sem

imel druge moči na razpolago ob času glavnih del. Za trčanje medu smo imeli trčalni stroj na osem okvirov, ki je bil na velikem avtomobilu, na kojem je bila kabina iz mreže in platna. Trčalni stroj je gonil gasolin. S tako opremljenim avtomobilom smo šli od čebelarstva do čebelarstva in sleherni dan iztrčali eno čebelarstvo, obsegajoče 140 ali 150 panjev. Časih smo iztrčali do 6000 funtov na dan. Moram priznati, da smo delali trdo in neumorno. Toda brez dobre opreme je kaj takega kega nemogoče. Na tem čebelarstvu smo tudi pridelovali med v satju, kar bom o priliki opisal v »Slov. Čebelarju«. To bo potem ta ali oni lahko poskusil. V tej službi sem bil dve leti. Ker so pa začeli mehikanski banditi zahajati čez mejo, sem mislil, da je bolje iti od tod. Bil sem v vedni bližini mehikanskega ljudstva (na prostoru, kjer sem bil uslužben, so imeli 40 mehikanecv za kmečko opravilo) in dobro sem se naučil njih jezika. Mehikansko ljudstvo je

kulturno zaostalo in mešano z indijsko krvjo, ter je jako nevarno za zavrtnate napade. Med časom, ko sem bil na jugozapadu sem bil tudi šel v Mehiko. Ko sem se vrnil nazaj na ameriško ozemlje, sem bil aretiran, kot nemški vohun in da nisem imel svojega prijatelja na policijski postaji, bi bil imel jako neljube neprilike.

Z jugozapada sem se torej vrnil nazaj na sever na Hofmanovo čebelarstvo in tukaj nameravam ostati še eno leto. Potem pa pridem morebiti pogledat svojo ljubljeno domovino ter obiskat svoje nekdanje sočebelarje. Med tem časom pa bom skušal poslati kak spis v »Slov. Čebelarja« o ameriškem čebelarstvu in načinu.

Veliko uspeha na čebelarskem polju želim vsem slovenskim čebelarjem obenem vas vse najsrčneje pozdravljam.

M. B. Miklavčič,

c/o The Hofmann Apiaries, Janesville,
Minnesota, U. S. of America.

Opazovalne postaje.

V letošnjem februarju je bilo vreme tako milo in krasno, kakor ne pomnijo najstarejši čebelarji. Ves mesec je bil brez snega, jasen in solnčen ter malo vetroven.

Čebele so se oživele kakor sicer druga leta šele v aprilu. Takoj so šle na delo. Ker je suho vreme zadrževalo cvetje, iskale so nepovračljivega posojila v panjih onih sosed, ki imajo bolj mrzlo, to je severno ali vzhodno lego. Od mnogih strani poročajo o ropanju.

V drugi polovici meseca prodrli so v polnem številu in v vsej svoji krasoti iz zemlje zvončki, jegličiči, teloh, jetrniki. Zaccvele so tudi leske, vrbe in spomladanska resa. Čebele so same od sebe opustile ropanje in se vsule po cvetju. Prinašale so mnogo prahu in nekaj medu. Postaja Oklukova gora poroča, da je panj opazovanec prinesel 1'39 kg obnožine.

Tudi napajalnike smo že postavili,

Žeja je bila velika in je kazala obsežno zalego.

Uporaba zaloge je bila primerna okoliščinam.

Čebele so dosedaj dobro prezimovale. O grži ni bilo sledu. Le iz Jesenic poročajo, da sta umrla dva panja. Vzrok bolezni v tem slučaju pa ni bilo vreme ali naravna hrana.

Še posebej poročajo:

Jesenice. Vsak čebelar, ki ima poleg žnidaršičev še kranjiče ali druge panje manjše mere, toži, da mu velikí ropajo male. Pri pregledovanju v zadnjih dneh februarja sem pri sebi ugotovil 16 umrlih kranjičev, ki so bili z zadostno zalogo hrane vzimljeni. Ko sem pa pregledoval žnidaršiče, našel sem te polne živali, in tudi polne zaloge — iz kranjičev. Nekteri so imeli več kot v jeseni.

Pričela je nenavadno zgodnja paša na

Mesečni pregled za februar 1920.

Kraj	Panj je na teži						Prebitek	Poraba	Panj nane- sel največ	Dne	Temperatura			Izletnih dni	Dnevi					
	pridobil dkg			izgubil dkg							najvišja	najnižja	srednja mesečna		z dežjem	s snegom	s solncem			z vetrom
	mesečna tretjina																0	1/2	celi	
	1	2	3	1	2	3														
Ljubljana	—	—	—	40	50	40	—	130	—	—	+14	—8	+6	13	1	—	4	7	18	9
Vič pri Ljubljani .	—	—	—	32	65	70	—	167	—	—	—	—	—	14	3	—	6	9	14	21
Selo pri Žirovnici .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+15	—3	+6	13	2	—	6	13	10	11
Jesenice (Gorenjsko)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+20	—4	+5.8	18	2	1	8	5	16	11
Krtina pri Dobu . .	—	—	—	50	20	50	—	120	—	—	+13	—10	+2.4	13	1	—	7	8	14	12
Sv. Gregor pri Ort- neku	—	—	—	40	14	58	—	112	—	—	+12	—5	+2.8	12	2	—	6	9	13	16
Sv. Peter pri Mari- boru	—	—	—	70	60	15	—	145	—	—	+14	—5	+7.4	10	1	—	14	1	14	5
Formin pri Ptuju .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+13	—2	+3.9	6	1	—	6	9	14	14
Oklukova gora pri Sromljah	17	124	109	32	45	34	139	111	18	29	+14	—2	+7	20	1	—	7	10	12	14

resju. Onim čebelarjem, ki so blizu resja, se že cedi med. Zanimivo je, da leto poletu čebele tudi tri kilometre daleč, dočim sedaj naše čebele, ki imajo komaj pol kilometra do pasišča, resje malo posečajo in tudi malo dobe.

Naši panji imajo mnogo mrtvic. Tudi okoliški čebelarji tožijo, da imajo mnogo izgub. — Pri panjih, ki jih nisem mogel vsled zgodaj nastopivše zime nakrmiti, storil sem to sedaj.

Krtina. Čebele so takoj po prvih izletih tako ropale, da ne pomnim kaj takega; zdelale so mi en panj popolnoma.

Sv. Peter pri Mariboru. Čebele so se v tem času tako močno zalegle, kakor nobeno leto poprej.

Formin. Stari ljudje pripovedujejo, da je bila pred 61 leti taka zima kakor letos. Pravijo, da je tej zimi sledilo še precej ugodno leto.

Jos. Verbič.

Listek.

Čebelarji v Ljubochah.

»Perutnic, alj kakor ti praviš »repetnic«, ljubi Janko, čebela sploh nima, ker ni tič, ampak žuželka in ta vendar nima perja! Žuželke imajo krila, torej tudi čebela.«

»Kje nabirajo čebele vosek?«

Janko premišljuje in končno odgovori:

»Mislim, da ga ne nabirajo, ampak delajo.«

»Delajo? Kako?«

»Iz rumenega cvetnega prahu in medu.«

»Torej misliš, da ga delajo nekako tako kot mati iz moke in vode žgance? Čebele ne delajo voska, ampak potijo ga, in sicer le ob prav dobri paši. Zakaj torej nabirajo čebele cvetni prah?«

»Za hrano zalegi.«

»Torej ne za vosek! Koliko časa traja preobrazba čebele, matice in trota? To je, v kolikem času se razvije iz jajčeca čebela, matica in trot?«

»V 21 dneh čebela, v 17 dneh matica in v 24 dneh trot.«

»Iz kakšnega jajčeca se izleže trot?«

»Iz neoplojenega.«

»Po čem se spozna, da leže v panju jajčeca čebela namesto matice?«

»Če so tudi v čebelnih celicah trotovske bube.«

»Ali more obstati čebelna družina brez rodovitne matice?«

»Ne more, ker zmanjka čebel in množi se število trotov, ki nič ne delajo,« odgovori Janko.

»No, dosti! Že vidim, da si nekaj čital in si tudi nekaj zapomnil. Sedaj mi pa povej, kako misliš čebelariti? Kdo ti bo napravil čebelnjak in kje boš dobil čebele? V Ljubochah smo dosedaj samo trije čebelarji, jaz, oče Mihol in mizar Tonič. Mihol mi je povedal, da si je vpisal v slovensko čebelarstvo in da že od novega leta dobivaš njegovo glasilo, »Slovenskega čebelarja«. To je prav!«

»Čebelnjak mi bo napravil Tonič, od njega bom kupil dva močna starca kranjiča in mogoče, da mi katerega proda tudi Mihol,« odgovarja Janko.

»S starci ne boš dosti opravil, Janko! Čebele letavke bodo odletele na prejšnji prostor, ker je Toničev čebelnjak preblizu. Ako bi jih kupil pred zimo, potem bi ostale, sedaj so se že privadile svojega prostora in čebelnjaka. Zato kupi od njega in Mihola rajši po dva močna družca. Jaz ti pa podarim prvega prvca, ki ga letos dobim. Združena družca vsadi v panj z okvirčki, da se polagoma seznaš z življenjem in potrebami čebel. Preden pa bo Tonič pričel s stavbo čebelnjaka, mi povej in tudi očetu Miholu, Pa bo moralo biti kmalu, ker sv. Matija je že pred durmi. Ali si bral Janšev knjigo? Še ne? Torej vzemi jo, ti jo posodim. Sedaj pa z Bogom!«

Janko se je zahvalil, priklonil in odhitel. Mladeniško lepi obraz mu je kar žarel od veselja. Kakor vihra je priletel v kuhinjo, kjer sta Mana in Metka ravnokar po-

lagali na krožnik lepo pečene kolačke.

»O, ali si že tukaj, Janko? Kakšno knjigo si pa dobil?« vpraša radovedno Metka.

»Kuharske bukvice,« se odreže Janko.

»Ali res misliš, da ti verjamem?«

»Kakor hočeš! Pa vendar ti povem, da mi je gospod župnik posodil čebelarstvo knjigo.«

»Tako, otroka! Sedaj vama dam za poskušnjo par kolačkov, pa ne da bi vse pojedla sama! Metka, ti daj očetu, Janko, ti pa materi!«

Janko ugrizne kolaček, hrustne, se zadovoljno nasmeje in pravi:

»Pa so res dobri.«

»Mislim da! Pa dajo tudi dela!« pritrdi Metka.

»Metka, kadar bom imel medu, ali jih boš napekla za mojo mamo?«

»Bom, če bo iz tebe kaj prida čebelar! — Mana, sedaj pa lepa hvala in ostanite zdravi!« —

III.

V Ljubočah pod holmcem obraslim s sadnim drevjem, leži prijazna vasica, ki šteje poleg enorazredne šole, ki jo vodi učiteljica, komaj deset hiš, obkroženih s sadovnjaki. Razen dveh hišarjev, so vsi kmetje, ne sicer bogati, a vendar trdni, ker so skromni in varčni. Pa saj tudi ni prilike k zapravljivosti. Ni gostilne, ni trgovine. Po vse potrebščine hodijo Ljubočani po čedni cesti, ki se vije med travniki, v eno uro oddaljeni trg Lokavice.

Ko se pride v Ljuboče, na desni strani druga hiša, ki je vsa zakrita z drevjem, je last mizarja in čebelarja Toniča, katere mu gospodinji njegova sestra Liza. Par hiš naprej prebiva v svoji koči vžitkar Mihol s svojo hčerko Metko. Pod holmcem pa, najbliže župnišču, stoji prostrana kmetška hiša vdove Smodinke. Tu stanuje s svojo materjo Janko. Hiša in gospodarsko poslopje pričata, da je Janko, dasi mlad in od matere odvisen, marljiv in umen gospodar.

V bližini hiše ima nekaj polja in poleg nje velik vrt z lepim, mladim, sadnim drev-

jem, ki ga je že zvečine sam zasadil ali vsaj precepil.

Danes vidimo na Smodinovem vrtu zbrane vse ljuboške čebelarje v resnem posvetovanju.

Župnik sedi na stolu, Mihol v njegovi bližini na klopici, poleg vrtne lope stojita pa Tonič in Janko.

»Torej, Janko, sedaj nam pokaži prostor, kjer nameravaš postaviti čebelnjak,« prične župnik.

»Jaz mislim, da naj bi stal tukaj pod tepko, obrnjen proti jugozahodu. Prostor je raven in ne daleč od hiše,« odgovori Janko.

»To bi že bilo, ko bi ne bila tepka tako visoka. Kaj pa, če bi strela udarila v tepko in švignila potem še v čebelnjak? Jaz bi svetoval, da ga postaviš malo naprej, saj je dovolj prostora,« poseže vmes Tonič, čokat, še neoženjen, tridesetleten fant z mogočnimi, črnimi brki, pa s precejšnjo plešo na glavi, nekoliko upognjenega života, bržkone od mizarskega dela.

»Ni samo zaradi strele,« reče župnik, »ampak tudi zaradi snega, ki pada pozimi z vej na streho, napravlja ropot, pada raz streho pred in za čebelnjak in ga je treba odkidavati.«

»Pa bi stal tudi preblizu svinjaka. Naj bo torej bolj oddaljen od dreves in poslopja,« oglasi se Mihol.

»Prav!« reče župnik. »Torej ga postavi tukaj na prostem tako, da bo obrnjen bolj proti jugu in zavarovan proti ostremu severnemu vetru. Ta kot vrta lahko ogradiš, da ne bo mogla živina blizu.«

»Kakšen čebelnjak mu pa nameravaš postaviti, Tonič?«

»Tonič, kakor ima v navadi, preden kaj važnega izreče, pomrda z brki in po daljšem premisleku reče:

»Jaz mislim, da bi tudi Janku popolnoma zadostoval tako velik čebelnjak in iste oblike kot je moj. Prostora imam v njem za 40 panjev kranjičev.«

»Samo, da jaz ne bom dolgo čebelarii s kranjiči. S temi se ne pride daleč!« ugovarja Janko.

»Lej ga no, ali misliš, da boš kar čez noč toliko znal kot gospod župnik? Le počasi, hruške niso koj zrele! Jaz čebelarim že 8 let, pa še sedaj nimam več kakor tri panje z okvirčki,« razhudi se Tonič.

»Jaz ti pa povem, fant,« oglesi se užajleni Mihol, »da kranjičev ni kar tako zavreči kot starih cunj! Vsako drevo ima svojo senco. Panji z okvirčki niso za kmeta! Ravno takrat zahtevajo največ dela, kadar imamo najmanj časa. Pa tudi te naše težke, neokretne roke niso za te gosposke panje! Le verjemi mi, da ne bom nikoli menjal s teboj mojih jirhovic za tvoje čajhovke!«

»Le pomirite se!« povzame besedo zopet župnik, »srednja pot, najboljša pot. Za začetek nekaj kranjičev in le enega ali dva panja z okvirčki ali kakor jih mi imenujemo, panja s premakljivim satjem. Pozneje bo šlo lahko na polovico. Vsak ve, da kmet zaradi čebel ne sme zanemarjati svojega posestva. Posestvo ga mora rediti in mu dajati kruha zanj in za družino, čebele mu pa ta kruhek osladijo, da mu bo bolje tehnil! Ako bi se kmet umno ukvarjal z vsemi panogami kmetijstva, torej ne le s poljedelstvom, vinogradništvom, gozdarstvom in živinorejo, ampak tudi s sadjarstvom in čebelarstvom, bi ne zašel tolikokrat v razne denarne stiske, kadar mu eno ali drugo izpodleti! Ako bi n. pr. jaz ne bil dobil predlanskim ob času hude suše za med 600 kron, bi bil moral iskati ta denar na posodo, ker sem imel občutno izgubo pri prešičereji, in ako bi ne bil dobil lansko leto 400 kron za sadni mošt, bi bil moral dodati iz svojega precej denarja za posle.

Prijatelji, zapomnite si! Vsak postranski dohodek pride prav in tudi za kmeta velja, da roka roko umiva. Torej, Janko! Zaradi čebelarstva ne smeš nikoli zanemarjati obdelovanja domače grude ali živinoreje, sadjarstva ali gozdarstva!«

»Hvala vam, gospod župnik! Jaz sem mu najprej branila, da bi si napravil čebele, pa ima do njih tako veselje, da si ne da nič dopovedati. Bala sem se, da bi po-

tem ne zanemarjal drugih kmetijskih opravil zaradi čebel,« je spregovorila mati Jankova, ki se je neopažena približala in prisluševala. Preprosta, drobna, že precej upognjena ženica, vedno ljubeznjivega nasmeha.

»Ne bojte se, mati!« tolažil jo je župnik. »Poznam Janka, da se zaveda svojih dolžnosti kot kmet in na to sem ga tudi sedaj opozoril. Dobro pa bo zanj, če bo zaradi čebel rajši doma ostajal, kakor da bi iskal družčine izven doma.

Pa sedaj pojdimo pogledat Toničev čebelnjak, da vzamemo po njem mero za Jankovega. Pozdravljeni, mati!«

In so odšli.

Ko so vstopili v Toničevo hišo, je ravnokar Liza pospravljala v delavnici ostružke in nosila v šupo.

»Dober dan, Liza! Vedno pridnih rok?« jo ogovori župnik.

»Pa še bolj pridnega jezika!« se narmrdne Tonič. »Saj vidite, g. župnik, da njen jezik niti zob ni strpel v njenih čeljustih. Vse je ven vrgel, samo da lažje mi ga, le ta stranska je pustil, enega v gornji, drugega v spodnji čeljusti, kjer mu nista toliko na potu!«

»Le čaj! Boš že videl! Božji mlini meljejo počasi!« razhudi se Liza, pograbi koš in izgine na dvorišču.

»Da nisem mogel molčati! Zvečer bom pa zopet otepaval nezabeljene žgance!« se praska za ušesi Tonič.

»Za grehom pride vselej pokora!« pravi župnik.

Ustavili so se pred čebelnjakom, ki stoji sredi precej obširnega čebelnjaka. Tonič je odklenil vrata in župnik se je moral dobro pripogniti, da je mogel skozi.

Ogledal si je ves prostor, tla, streho, police in potem je vprašal:

»Tonič, povej mi odkritosrčno, ali si popolnoma zadovoljen s tem-le svojim čebelnjakom? Ali ustreza tebi in čebelam?«

»Da po pravici povem, če bi ga sedaj delal, bi ga malo drugače napravil. Nekoliko je prenizek in nase sem popolnoma

pozabil. Premalo imam v njem zase prostora,« odgovori Tonič.

»Da, da! Prenizek in preozek je. Kar dar napravljate čebelnjak, jemljete skoro da mero in obliko svinjaka. Ako človek gleda tako stvabo od zadaj, pa res ne ve kaj je to, ali čebelnjak ali svinjak. Ko človek hoče vanj stopiti, se mora pripogniti, notri pa se ne sme obrniti. Čudno je, da tako nespametno varčujete s prostorom. Saj vsaki kmečki hiši prav pride vsaka zgradba. Recimo, da kdo obesi čebelarstvo na klin, ali je prazen čebelnjak izgubljen? Ali ni dostikrat premalo raznih shramb pri hiši? In če bi tudi tega prostora ne rabili, ali se ne morejo razmere spremeniti, da ga bodo rabili potomci? Če se eden naveliča čebelarstva, se ga pozneje morda v doglednem času, loti kdo drugi. Materijala se res več porabi, ali glede dela ni dosti razločka, če napravimo čebelnjak nekaj metrov večji. Mislim, da je tudi pametno, ako se že lotim take zgradbe, da jo naredim prostorno, svetlo in lepo, da ne bo treba za nekaj let popravljati!

In Janko? Lesa ima dovolj, kupoval ga ne bo! Torej Tonič naredi Janku čebelnjak za meter širši in daljši kakor je tale, tako, da bo znotraj širok 2 m 60 cm in dolg 3 m 60 cm. Vrata morajo biti 1 m

90 cm visoka in 90 cm široka. Sprednja odprtina za panje 2 in pol metra visoka. Pa ne pozabi napraviti tudi okno, ki naj boče vsaj 60 cm široko in 1 m 20 cm visoko! Police naj bodo premakljive, ne pa vdelane in pribite, da se bodo mogle poljubno vzdigniti oziroma znižati po visočini panjev. Les mora biti popolnoma suh. Streha naj bo pokrita s tankimi deskami in na teh pribit eternit, ki je za take stavbe najboljši. Pozimi zdrzne takoj raz njega sneg, poleti brani notranjost pred neznosno vročino in tudi toča debela kot golobja jajca te strehe ne prebije. Priporočam po lastni skušnji! Seveda je to le moj nasvet, ki ga lahko sprejmeš ali ne, kakor ti drago!«

»Veš kaj Janko?« pravi Tonič, »kupi od mene tegale in jaz si napravim novega. Dam ti ga poceni!«

»Najbolj pametno bo,« odgovori Janko, »da ti obdržiš, kar je tvojega, meni pa narediš nov čebelnjak po načrtu g. župnika.«

»Res bo najbolj pametno!« pritrdi smeje se Mihol, nabaše vivček, potegne žveplenko po jirhnicah, prižge in odide z župnikom, medtem ko se še Janko s Toničem pomenkuje kako in kdaj naj bi se pričelo s stavbo.

Društvene vesti.

Občni zbor čebelarke podružnice na Krtini je bil dne 1. februarja t. l. pri Jerinem Jaku na Prevojah. Zborovanja se je udeležilo okrog 50 članov. Predsednik otvori zborovanje in omeni, da je napravila podružnica dne 25. maja 1919 enodnevni čebelarski tečaj, katerega se je pa udeležilo samo 20 čebelarjev, ker je »čebelar« prepozno izšel. Toplo pozdravlja udeležence. — Tajnik in blagajnik poroča, da je imela podružnica 88 članov z 860 panji čebel. Večina članov ima še stare panje, ker le 133 panjev je s premakljivim delom. Priporoča, da se lotijo člani umnega čebelarstva, ki je pa mogoče le s panji s premakljivim delom. — Društvo ima 1034 K 18 vin. premoženja. — Računi so se pregledali in odobrili. — Pri volitvi odbora je bil

soglasno izvoljen stari odbor, dopolnil se je le z dvema novima članoma. Odbor je sledeči: Predsednik: Janko Rahné, notar na Brdu; podpredsednik: Martin Urbanija, posestnik na Rovih; tajnik in blagajnik: Ivan Šmajdek, učitelj na Krtini; namestnik: Matija Pirnat, kovač na Krtini; odborniki: Soklič Ivan, trgovec v Zalogu, Kepic Franc, posestnik v Ihanu, Jakob Kržan, posestnik v Zaborštu, Franc Jančigaj, posestnik v Moravčah. Izvolili so se tudi zaupniki, ki bodo izpolnili statistične pole o čebelarstvu za podružnični okoliš. —k.

Čebelarška podružnica v Cerkljah pri Kranju je imela svoj redni občni zbor za leto 1919 dne 25. jan. v »Ljudskem domu« v Cerkljah. Zbrani so bili skoro vsi člani. Izvoljen

je bil stari odbor: Janez Eržen, posestnik v Cerkljah, načelnik; Miha Zevnik, posestnik v Dvorju, načelnikov namestnik; Janez Burlik, kaplan v Cerkljah, tajnik in blagajnik; Luka Pavlič, Jernej Vombergar, Jakob Koprivnik, odborniki. — Društveno premoženje znaša 205 K. — Število članov za letošnje leto je 27. — Društveni tajnik je poročal o prednostih A. Ž.-panja ter članom ta panj toplo priporočal. — Luka Pavlič je predlagal, da naj odbor preskrbi v Kokri primeren prostor za društven čebelnjak, kamor bi člani prevažali čebele v zgodnji spomladí. Predlog je bil sprejet. Ker pa za enkrat ne kaže postavljati novega čebelnjaka, zato bo moral odbor vsako leto vzeti v najem za čas spomladne paše že kak stoječi čebelnjak.

Iz Selc. Selska čebelarska podružnica je imela svoj redni občni zbor dne 29. svečana t. l. Zbralo se je precej čebelarjev, vendar je še premalo zanimanja in preveč starokopitarstva med nami. V načelstvo so bili izvoljeni gg.: Franc Lotrič, načelnik in blagajnik; Valentin Gortner, namestnik in tajnik; Franja Kresal, Alojzij Lotrič, Anton Rant, odborniki. — Nato je predaval tajnik g. Okorn o čebelarjenju v A. Ž.-panju in o trgovini s čebelami. Opisal je natančno, kako naj se čebelari v takem panju in kake koristi nam lahko donaja. O trgovini s čebelami poudarja posebno, da se bo razpošiljalo le dobro, zdravo blago, ker le na ta način bo pridobila naša čebela ugled v tujini. Čebelarji, poprimite se, da bomo pričeli res praktično in napredno čebelariti. Ne bodite člani pri podružnici le tedaj in zato, da dobite sladkor. Kdor je le zaradi sladkorja v društvu, ta naj le takoj izstopi in še boljše je, da sploh neha čebelariti, ker ne bo imel od čebelarstva nikakih koristi. Čebelarimo s čebelami, ne s sladkorjem! Naša podružnica šteje 40 članov, žal, da jih je polovico le takrat opaziti, kadar jim sladkor pride na misel. Poudarjam še enkrat: Tovariši čebelarji! Poprimimo se res praktičnega, naprednega čebelarjenja, da bomo imeli kaj pokazati, in da znamo čebelariti tudi brez sladkorja!

Fr. Lotrič.

Ustanovitev čebelarske podružnice za sodni okraj Lož s sedežem v Starem trgu. Lepo število čebelarjev in čebelarskih prijateljev — okrog 40 — se nas je zbralo dne 25. januarja t. l. popoldne pri g. Ožbolt v Starem trgu, da si ustanovimo za napredek čebelarstva tako potrebno čebelarsko podružnico. Gospod Ivan Sterle iz Podcerkve otvori

zborovanje in pozdravi navzoče čebelarje, ki so prišli iz sodnega okraja Lož. V poljudnem govoru pojasni pomen današnjega sestanka ter predlaga ustanovitev podružnice. Po daljšem razgovoru se sklene ustanoviti podružnico za sodni okraj Lož s sedežem v Starem trgu pri Ložu. Sklicatelj opozori, da imajo pravico voliti odbor le udje. Zato je potreben najprej vpis. Zgласi se 26 udov ter plača udni-no osrednjemu društvu, od teh se odšteje po 2 K za podružnico. Sklicatelj pojasni sestavo odbora. Na predlog je bil izvoljen predsednikom brez ugovora Ivan Žnidaršič, posestnik in gostilničar iz Viševka št. 39, namestnikom je bil izvoljen Janez Sterle iz Podcerkve št. 41, odbornikom pa: Jernej Dimic, strojevodja v Pudobu, in Matija Škerbec iz Vrh Jezera št. 30. Dalje se izvolita dva člana kot pregledovalca računov: Jernej Poje iz Vrh-nike št. 39 in Juri Škerbec, Smorata št. 1. Ti izvolijo iz svoje srede tajnikom in blagajnikom Ivana Žnidaršiča. Nato se oglasi več udov, da se naprosi čebelarsko društvo v Ljubljani, da pravočasno naznani podružnici v Starem trgu, če dobi sladkor za jesensko pitanje, da se preskrbi vse potrebno za odzemanje sladkorja, ker smo tako oddaljeni od železniških postaj. Po izkazu blagajniške knjige bivše podružnice v Grahovem pripada podružnici čisto premoženje v znesku 290 K 61 vin., kar vzame občni zbor na znanje. Načelnik da na glasovanje, ali naj se ta vsota razdeli med bivše ude ali naj ostane kot skupno premoženje nove podružnice, nakar občni zbor soglasno sklene, da ostane ta vsota skupno premoženje podružnice. Ker se nihče ne oglasi proti sklepu, se občni zbor sklene in podpiše.

Dobova. Po dolgem času smo se zopet zbrali čebelarji, da oživimo našo podružnico. Svetovna vojna nas je raztepla na razne strani in pri marsikom je vsled tega čebelarstvo nazadovalo. Eden od marljivih udov, Ivan Zajc, je še vedno v ruskem ujetništvu. Želimo mu skorajšen povratek. Govor se je zvečine sukal o umnem čebelarjenju v A.-Ž. panjih. Vsi udje imajo že skupno kakih 80 žnidaršičevcev, pa tudi dalje na Hrvatsko se panj razširja, kar je znač-njegovih vrlin. Vsi udje so naročniki »Slov. Čebelarja«. V svrhu spodbude in napredka je bil izvoljen g. J. Ogorelc, izurjen čebelar, za nadziratelja posameznih čebelnjakov. Pri prihodnjih sejah nam bo poročal o uspehu svojega nadziranja. Potrudimo se, da bo našel vse v redu.